

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐/๒๕๖๘

เรื่อง เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น กรณีร้องเรียนว่า นักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ (SLAPP)

ผู้ร้อง ปกปิดชื่อ

ผู้ถูกร้อง หน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคง

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๔/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ว่า นักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดงานเสวนาวิชาการ กิจกรรมชุมนุมเพื่อแสดงออกทางอัตลักษณ์ การทำสื่อทางเลือก เพื่อนำเสนอมุมมองของภาคประชาชน การเข้าร่วมเจรจากรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการชุดศพ เพื่อชันสูตรพลิกศพ การเปิดรับบริจาคระดมเงินช่วยเหลือญาติของผู้เสียชีวิต ฯลฯ ซึ่งจากกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักกิจกรรมหลายคนถูกดำเนินคดีโดยผู้ถูกร้องเพื่อบีบพื้นที่การมีส่วนร่วมให้แคบลง และปิดกั้นการแสดงออกต่อสาธารณะ รวมถึงปิดกั้นการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อันมีลักษณะเป็นการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ (Strategic Lawsuit Against Public Participation: SLAPP) จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๘.๑๑/๓๓๕๒ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือตำรวจภูธรภาค ๙ ลับ ที่ ตช ๐๐๒๔.๓๒/๒๙๖๗ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ลับ ด่วนที่สุด ที่ นร ๕๑๑๙.๑/๓๔ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ลับ ที่ ยธ ๐๘๑๗/๓๐๑๐ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือสำนักงานอัยการภาค ๙ ลับ ที่ อส ๐๐๕๗(๙)/๖๖ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ หนังสือศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลับ ที่ นร ๕๒๐๔/๑๕๐๘ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นที่ภาคใต้

๒.๑.๘ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า

๒.๑.๙ รายงานการประชุมรับฟังข้อเท็จจริงและความเห็นจากองค์กรภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ [REDACTED]

๒.๑.๑๐ รายงานการประชุมรับฟังความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๑ บันทึกสรุปการรับฟังข้อเท็จจริงและความคิดเห็นของพยานบุคคลผู้รับรู้ หรือรู้เห็นเหตุการณ์กิจกรรมการแสดงออกผ่านวัฒนธรรมมลายู "Melayu Raya 2022" ต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๗ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบออนไลน์

๒.๑.๑๒ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของ [REDACTED] ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

๒.๑.๑๓ บันทึกถ้อยคำทางโทรศัพท์ของ [REDACTED] ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค ๔ สน.) และตำรวจภูธรภาค ๙ ซึ่งแจ้งสอดคล้องกันว่า

๑.๑) เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ถูกนิยามว่าเป็นพื้นที่ที่ไม่มีสันติภาพ โดยมีจุดประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นความรุนแรง

๑.๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมาย และให้สิทธิผู้ต้องหาตามขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม สำหรับการดำเนินคดีต่อกลุ่มนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

(๑) คดีขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ในการชุดศพนาย ก. (นามสมมุติ) เพื่อชันสูตรพลิกศพ คดีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา โดยนาย ข. (นามสมมุติ) รวมตัวกับชาวบ้านประมาณ ๒๐๐ คน ไม่ประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ชุดศพนาย ก. ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องยกเลิกการดำเนินการดังกล่าว โดยคดีนี้ได้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้น และได้ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการซึ่งได้มีคำสั่งฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดนครราชสีมาแล้ว

(๒) คดีขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ กรณีแยงศพ ผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ปะทะที่อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส คดีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรศรีสาคร โดยนาย ค. (นามสมมุติ) ได้ร่วมกับชาวบ้านหลายรายใช้กำลังประทุษร้าย สิบโท ง. (นามสมมุติ) และพวก เพื่อฝ่าแนวกันเข้าไปยังที่เกิดเหตุการยิงปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ก่อเหตุการ ความรุนแรง โดยคดีนี้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้น และได้ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการแล้ว อยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการจังหวัดนราธิวาส

(๓) คดีข่มขืนใจเจ้าพนักงานและขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ กรณีถ่ายทอดสดติดตามสถานการณ์ [REDACTED] เหตุการณ์ปะทะที่อำเภอธารโต จังหวัดยะลา คดีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรธารโต มีผู้ต้องหา ๘ คน มีพฤติการณ์แยงศพและขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน โดยคดีนี้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้น และได้ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการจังหวัดยะลา

(๔) คดีให้ที่พักพิงแก่ผู้ถูกออกหมายเรียกคดีความมั่นคง ณ บ้านพัก ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา คดีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยคดีนี้ทำการสอบสวนเสร็จสิ้น และได้ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการซึ่งได้ส่งฟ้องต่อศาลแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดยะลา

(๕) คดีขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ กรณีติดตามทำสื่อประชาชนจากเหตุการณ์แยงศพนักรบ เหตุเกิดที่โรงพยาบาลปัตตานี คดีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี โดยนาย จ. (นามสมมุติ) และนาง ฉ. (นามสมมุติ) ถูกกล่าวหาว่าแยงศพเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมาย รวมทั้งตรวจพิสูจน์ลายมือศพ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดปัตตานี

(๖) คดีการจัดกิจกรรมเวทีวิชาการและกิจกรรมประชาชาติจำลองขององค์กร ██████████ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ ██████████ ██████████ ซึ่งให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ██████████ คดีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี มีการกล่าวหาและดำเนินคดีผู้ต้องหา ๕ ราย โดยคดีนี้พนักงานสอบสวนได้ออกหมายเรียกผู้ต้องหาให้มารับทราบข้อกล่าวหาแล้ว แต่ผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ และอ้างพยานบุคคล ๘ ปาก ซึ่งเป็นพยานบุคคลรายสำคัญ ต้องใช้เวลาในการสอบสวน คดีอยู่ระหว่างสรุปสำนวนการสอบสวน

(๗) คดีการจัดกิจกรรมชุมนุม ██████████ ณ ██████████ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี คดีอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรสายบุรี ซึ่งมีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ ๑๐,๐๐๐ ราย มีพฤติการณ์การกระทำความผิดในการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ มีการถือธงกลุ่ม ██████████ และธงชาติ ██████████ รวมถึงกล่าวถ้อยคำเกี่ยวกับการทำลายชาติ ██████████ และร้องเพลงปลุกใจที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการกอบกู้เอกราช ██████████ ขณะนี้คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้น และส่งให้คณะกรรมการเกี่ยวกับคดีความมั่นคงของตำรวจภูธรภาค ๘ แล้ว ซึ่งคณะกรรมการมีความเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาตามที่ถูกกล่าวหา ขณะนี้อยู่ระหว่างการเรียกตัวผู้ต้องหาและส่งสำนวนให้พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี

๒) กรมสอบสวนคดีพิเศษ ชี้แจงว่า

๒.๑) คดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ ██████████ คดี ██████████ ██████████ จัดกิจกรรม ██████████ ซึ่งศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองปฏิบัติการคดีพิเศษภาค เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนการสอบสวน ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒) จากการสืบสวนสอบสวนของคณะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษพบว่า กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ โดยผู้กระทำความผิดได้กล่าวอ้างความเชื่อเกี่ยวกับ “ชะฮีด”^๑ เผยแพร่ข้อมูลอันเป็นความเท็จ

/มีการเผยแพร่...

^๑ ผู้เสียชีวิตแบบชะฮีดแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ตามหลักการศาสนาอิสลาม (รายละเอียดปรากฏตามข้อมูลของสำนักจุฬาราชมนตรีในหน้า ๑๔)

มีการเผยแพร่ความเชื่อดังกล่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์และเรียไ้เงินจากประชาชน โดยอ้างว่าจะนำเงินที่ได้รับบริจาคไปช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิตจากการถูกวิสามัญโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ผู้กระทำความผิดได้นำเงินบริจาคบางส่วนไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

๒.๓) ในการดำเนินคดี เจ้าหน้าที่ได้ให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาตามกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชน และผู้ต้องหาไม่ได้ถูกจับกุมหรือควบคุมตัว รวมทั้งได้รับการปล่อยชั่วคราว ซึ่งไม่ใช่การดำเนินคดีเพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) สำนักงานอัยการภาค ๙ เชียงใหม่

๑.๑) การปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกของพนักงานอัยการตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรมและกฎหมาย แต่พนักงานอัยการไม่อาจดำเนินการตามที่มีการร้องขอความเป็นธรรมได้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะคดีที่ผู้ต้องหาประวิงคดี พนักงานอัยการจะต้องพิจารณาคดีด้วยความรอบคอบ การร้องขอความเป็นธรรมเพื่อสอบสวนพยานบุคคลเพิ่มเติม ต้องพิจารณาว่าพยานแต่ละรายเกี่ยวข้องกันอย่างไร หากเป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคดียอมเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลรับฟังเพื่อลงโทษผู้ต้องหาได้ การพิจารณาว่าการกระทำของบุคคลใดเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่ เป็นเรื่องที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามขั้นตอนของกฎหมาย การบังคับใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจึงเป็นหลักสากลและไม่ใช้การบังคับใช้กฎหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ

๑.๒) จากการตรวจสอบข้อมูลคดีความมั่นคง สรุปได้ว่า (๑) คดีขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติกรตามหน้าที่และยุ่งปลุกปั่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๓๘ จำนวน ๔ คดี เป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของพนักงานอัยการ และมีบางคดีที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว (๒) คดีกิจกรรมเสวนา

จัดกิจกรรมเรียไ้เงินเพื่อบริจาคช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิตในคดีความมั่นคง เป็นคดีที่อยู่ระหว่างการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนยังไม่ได้ส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ ส่วนคดีชุมนุมคาร์ม็อบที่จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา ศาลได้มีคำพิพากษาแล้ว

๒) คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ กิจการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศ สภาผู้แทนราษฎร ให้ข้อมูลว่า

๒.๑) การดำเนินคดีความมั่นคงที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และอาจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสันติภาพ จำแนกได้ดังนี้

(๑) กรณีผลที่เกิดจากมาตรการการปิดล้อมตรวจค้น เมื่อช่วงปี ๒๕๖๔-๒๕๖๖ เช่น การแพทย์ผู้เสียชีวิตจากการปะทะกับเจ้าหน้าที่นั้น มีชาวบ้าน ญาติพี่น้อง และคนในชุมชนเห็นว่า การที่มีผู้เสียชีวิตจากการปะทะกับเจ้าหน้าที่รัฐนั้นมีคุณค่า จึงมีการชุมนุมก่อนการทำพิธีฝังศพ

/และอาจมี...

และอาจมีการถ่ายทอดสดกิจกรรมดังกล่าว แต่ผู้ถ่ายทอดสดกลับถูกดำเนินคดีจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเสรีภาพของสื่อมวลชน รวมถึงกรณี [REDACTED] จัดกิจกรรมระดมทุนในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียชีวิตจากการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเปิดบัญชีธนาคารส่วนตัวรับบริจาค และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

(๒) กรณีการใช้เสรีภาพในการแสดงออก เช่น การจัดกิจกรรมชุมนุมแต่งกายชุดมาลาญในช่วงเดือนรอมฎอน ปี ๒๕๖๕ มีการปฏิญาณตนและถือธง [REDACTED] การเสวนาวิชาการจัดกิจกรรมจำลอง การลงประชามติ และมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง โดยหน่วยงานของรัฐดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าวในความผิดฐานอั้งยี่หรือชองโจร และฐานยุยงปลุกปั่น

๒.๒) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นว่า การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดถือเป็นสิ่งสำคัญ แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทอื่นเพื่อให้ประชาชนเข้าใจ การปฏิบัติงานของภาครัฐ และการพูดคุยระหว่างกันเป็นวิธีการสำคัญที่สร้างความเข้าใจอันดีเพื่อให้เกิดความสุขของประชาชนและความสงบเรียบร้อยของประเทศ ทั้งนี้ แนวคิดในประเด็นการแบ่งแยกดินแดน เป็นสิ่งที่ควรพึงระวังในการดำเนินคดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะการดำเนินคดีของหน่วยงานรัฐต่อประชาชน ต้องอาศัยทั้งหลักกฎหมาย ความเข้าใจ และการเห็นอกเห็นใจ นอกจากนี้ กระบวนการทางความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐควรถูกต้องความในบริบทที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบรุนแรงเกินจำเป็น

๓) ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ชี้แจงว่า

๓.๑) ศอ.บต. ได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในหมู่บ้าน การดูแลกรณีผู้ต้องหาร้องเรียน หรือสิทธิการประกันตัว การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนนโยบายอยู่ตลอดเวลาตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อดูแลและสร้างสังคมในระดับรากหญ้า สำหรับการอำนวยความสะดวก ได้ทำงานร่วมกับกระทรวงยุติธรรมและ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. เป็นการช่วยเหลือเยียวยา เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓.๒) สำหรับผู้ได้รับความเสียหายและผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หากคณะกรรมการ ๓ ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหาร และฝ่ายตำรวจ รับรองว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว ศอ.บต. จะดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาตามมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐอันสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยบุคคลดังกล่าวต้องไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด

๓.๓) หากเป็นคดีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่สั่งฟ้อง หรือคดีที่ศาลพิพากษายกฟ้อง ศอ.บต. จะเยียวยาผู้เสียหายตามหน้าที่และอำนาจโดยไม่จำกัดเฉพาะตัวเงิน แต่กรณีครอบครัวและบุตรของผู้ที่ถูกวิสามัญฆาตกรรมหรือถูกศาลลงโทษ ระเบียบยังไม่เปิดช่องให้ดูแลเป็นตัวเงินได้ แต่มีแนวทางที่จะดูแลในเชิงคุณภาพชีวิตในกรณีที่ไม่มีหัวหน้าครอบครัว เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี โดยมีการจัดทำรายงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ เป็นแผนการช่วยเหลือ ๑๕,๐๐๐ ครอบครัว เพื่อสร้างสันติสุข

๔) สำนักงานยุติธรรมจังหวัดยะลา ชี้แจงว่า การพิจารณาให้ความช่วยเหลือจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัดเคยพิจารณาคำขอความช่วยเหลือในการขอลอยชั่วคราวคดีความมั่นคง แต่ผู้ต้องหาที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวบางรายหลบหนี และจำนวนเงินที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือค่อนข้างสูง หากไม่สามารถติดตามผู้ต้องหาที่หลบหนีได้ ก็มีความจำเป็นต้องเรียกเงินจากผู้ค้าประกัน และดำเนินคดีตามกฎหมาย

๒.๒.๔ ข้อมูลจากภาคประชาสังคม

๑) [REDACTED] ชี้แจงว่า การที่หน่วยงานความมั่นคงบังคับใช้กฎหมายพิเศษอย่างเข้มงวด ทำให้กลุ่มนักกิจกรรมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทำกิจกรรมได้ยากขึ้น แต่ในระยะเวลากว่า ๑๕ ปีที่ผ่านมา กลับมีองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) องค์กรนักศึกษา รวมถึงกลุ่มสตรีและกลุ่มเยาวชนมากขึ้น และมีการจัดกิจกรรมเสวนาวิชาการ [REDACTED] [REDACTED] ถือเป็นความกล้าหาญและท้าทายอย่างหนึ่ง ทำให้เห็นว่าคุณคิดของประชาชนในพื้นที่ไม่ยอมรับอำนาจรัฐบางประการ

๒) [REDACTED] ชี้แจงว่า ๒.๑) เมื่อปี ๒๕๖๕ กลุ่มนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และภาคประชาสังคมได้ออกมาเคลื่อนไหว จัดกิจกรรมแต่งกายชุดมาลาญท์ท้องถิ่น ในวันเฉลิมฉลองฮารีรายอหรือวันสิ้นสุดวันถือศีลอดในเดือนรอมฎอน [REDACTED] ได้ระดมทุนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวญาติของผู้เสียชีวิตจากการถูกวิสามัญฆาตกรรมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ พนักงานสอบสวนได้ออกหมายเรียกแจ้งข้อกล่าวหาแก่นักข่าว [REDACTED] [REDACTED] ขณะถ่ายทอดสดเหตุการณ์ปะทะ การลำเลียงศพ และการรับศพ รวมทั้งดำเนินคดีกับชาวบ้านที่อยู่ในเหตุการณ์ ในข้อหาขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่

๒.๒) การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะหรือการฟ้องปิดปากมีจำนวนมากขึ้น เช่น กรณีการทำกิจกรรมของนักกิจกรรมโดยใช้ธงชาติ

[REDACTED]

เพื่อรณรงค์ยุติความรุนแรงโดยมีความเชื่อว่าชาวมุสลิมทุกรายเป็นพี่น้องกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ยึดธงและรูปภาพ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างประชาชนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้วิธีเชิญไปพบที่ร้านกาแฟ ส่วนกิจกรรมเรียไรเงินเพื่อบริจาคช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิตในคดีความมั่นคง เป็นการช่วยเหลือครอบครัวของผู้เสียชีวิต ซึ่งควรได้รับการเยียวยาจากความสูญเสีย จึงไม่ควรนำมาฟ้องร้องดำเนินคดี

๓) [redacted] ชี้แจงว่า มีคดีฟ้องปิดปากที่อยู่ในความรับผิดชอบ ๒ คดี คือ คดีชุมนุมโดยแต่งกายชุดมาลาญูท้องถิ่น ซึ่งถูกดำเนินคดีในความผิดตามมาตรา ๑๑๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และคดีการจัดกิจกรรมเรียไรเงินเพื่อบริจาคช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิตในคดีความมั่นคง [redacted] ส่วนในคดีอื่น ๆ เป็นการสร้างเงื่อนไขให้นักกิจกรรมที่ออกมาเคลื่อนไหวกลายเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย ส่งผลให้ผู้ต้องหา มีภาระค่าใช้จ่ายในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน

๒.๒.๕ ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

๑) [redacted] ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ให้ความเห็นว่า แนวความคิดการใช้ทหารนำการเมืองไม่อาจประสบความสำเร็จ แต่กลับก่อให้เกิดความยุ่งยากในพื้นที่มากขึ้น รวมถึงเป็นการไม่เปิดพื้นที่ปลอดภัยทางการเมือง โดยเฉพาะพื้นที่การแสดงออกและการเคลื่อนไหวโดยสันติซึ่งเป็นวิธีการยุติความรุนแรง แต่กลับผลักดันให้ผู้ที่เป็นกลางจะต้องจมนม และหน่วยงานรัฐฝ่ายความมั่นคงฟ้องร้องดำเนินคดี โดยไม่นำไปสู่คำตอบต่อกระบวนการสร้างสันติภาพ เป็นการผลักผู้ที่มีแนวคิดตรงกลางไปสู่แนวคิดแบบสุดขั้ว การจัดกิจกรรมในพื้นที่ควรมีหน่วยงานที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ เพราะเสรีภาพในการแสดงออกเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ภายใต้กรอบของกฎหมาย แต่หน่วยงานรัฐฝ่ายความมั่นคงกลับตีความแคบเกินไป การปฏิบัติหน้าที่ต้องตั้งอยู่บนหลักการไม่คุกคามนักกิจกรรม และไม่ควรนำเสนอ นักกิจกรรมที่มีความคิดสุดขั้วมาเป็นตัวแทนของนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกกลุ่ม แต่ควรสร้างพื้นที่การไว้วางใจ และให้เสรีภาพในการแสดงอัตลักษณ์

๒) [redacted] ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิของกลุ่มเปราะบาง เด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และการเลือกปฏิบัติ ให้ความเห็นว่า การใช้ SLAPP หรือการฟ้องปิดปาก ทำให้เกิดภาระแก่ประชาชนโดยไม่ได้สัดส่วน และเป็นการข่มขู่คุกคามในรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ และมาตรา ๑๓๕/๑ ซึ่งหากเป็นการดำเนินการภายใต้รัฐธรรมนูญ ย่อมไม่ใช้การก่อกองร้าย แต่การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการข่มขู่ มีการปิดเบือนเพื่อสร้างความหวาดกลัว เป็นนิติสงคราม ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดระแวงและระมัดระวังในการกระทำและการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดค่าเสียโอกาสในการใช้ชีวิต เพราะรัฐไม่ได้ลงทุนอะไรในการดำเนินคดี แต่ภาระในการพิสูจน์

/กลับถูกผลัก...

กลับถูกผลักไปที่ผู้ถูกดำเนินคดีหรือประชาชน การแก้ไขปัญหานั้นไม่ควรใช้กฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องแก้ไขด้วยมุมมองทางการเมือง เช่น กลไกการสั่งการของนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตำรวจที่จะไม่ดำเนินคดี ส่วนขั้นตอนของพนักงานอัยการในฐานะความผิดบางมาตราควรเป็นอำนาจของอัยการสูงสุด

๓) ██████████ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสันติศึกษา ให้ความเห็นว่า การใช้ SLAPP หรือการฟ้องปิดปาก ถือเป็นการคุกคามโดยตรงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อสิทธิของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การแสดงอัตลักษณ์ เพราะเป็นการคุกคามทางความคิดและความเชื่อ ทำให้หน่วยงานของรัฐอาจเห็นว่าการรณรงค์หรือการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะเรื่องวัฒนธรรม ศาสนา หรืออัตลักษณ์ เป็นภัยคุกคามอย่างหนึ่ง และกังวลว่าการเคลื่อนไหวอาจนำไปสู่ประเด็นการแบ่งแยกดินแดนได้ จึงต้องหาแนวทางป้องกันไม่ให้มีการดำเนินการในลักษณะนี้ ผู้ปฏิบัติงานควรปรับเปลี่ยนทัศนคติ และควรให้ความรู้กับฝ่ายความมั่นคงในเรื่องสันติภาพ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีบทบาทมากขึ้นเกี่ยวกับงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔) ██████████ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายมหาชน ให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมจำลองการลงประชามติ ██████████ เป็นเสรีภาพในการแสดงออกและอยู่ในกรอบของกฎหมาย เป็นเสรีภาพการแสดงอัตลักษณ์ แต่ฝ่ายรัฐทำให้เกิดความหวาดกลัวว่าจะมีเรื่องของการกำหนดเจตจำนงของตนเอง และกังวลว่าจะนำไปสู่การเรียกร้องที่สูงขึ้น หากพิจารณาในแง่กฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ เป็นสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก แม้จะมีข้อกังวลเรื่องการแบ่งแยกดินแดน แต่หากไม่มีข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นแล้ว ประชาชนก็สามารถแต่งกายชุดมาลายูท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ โดยต้องพิจารณาถึงความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ภาษา และศาสนา ประชาชนย่อมมีความชอบธรรมในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็นได้ นอกจากนี้ ควรมีกฎหมายที่ปกป้องเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการให้ปฏิเสธคำสั่งที่ผิดกฎหมายหรือหลักสิทธิมนุษยชนได้ และควรใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแทนการบังคับใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง

๕) ██████████ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ให้ความเห็นว่า กรณีที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องของกระบวนทัศน์หรือความคิด หน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคงควรสร้างความสมดุลระหว่างการรักษาความสงบเรียบร้อย กับการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรเป็นส่วนหนึ่งในการปรับสมดุลในเรื่องดังกล่าว ควรพิจารณาหลักธรรมาภิบาลความมั่นคงในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคง ได้แก่ การแก้ไขตัวบทกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายพิเศษเกี่ยวกับความมั่นคงเพื่อปรับให้มีหลักการที่สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมถึงพันธกรณีระหว่างประเทศ การเพิ่มกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหาร

/โดยภาค...

โดยภาคประชาสังคม และการเร่งลดจำนวนพื้นที่ความมั่นคง ควรใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแทนกฎหมายพิเศษ เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีที่เอื้อต่อการรักษาพูดคุยสาธารณะของประชาชน รวมทั้งเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดเงื่อนไขจากการต่อต้านการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคง และต้องสร้างหลักประกันและความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยของประชาชนจากการก่อเหตุรุนแรง

๒.๒.๖ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) ข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมที่ถูกดำเนินคดี

๑.๑) [REDACTED] ให้ข้อเท็จจริงว่า เมื่อปี ๒๕๖๕ [REDACTED] ในการสื่อสารความต้องการของชาวบ้านและครอบครัวของผู้เสียชีวิต จากกรณีที่มีการพบศพนาย ก. ซึ่งเป็นบุคคลตามหมายจับบริเวณแม่น้ำสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส ในระหว่างการตรวจศพผู้เสียชีวิต มีผู้แสดงตัวว่าเป็นภรรยาของนาย ก. หลังจากนั้นพนักงานสอบสวนได้อนุญาตให้นำศพผู้เสียชีวิตไปประกอบพิธีทางศาสนา ต่อมาเจ้าหน้าที่กล่าวอ้างว่า จากการตรวจสอบข้อมูลนาย ก. เพื่อเทียบกับศพผู้เสียชีวิตแล้วพบว่า สารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอไม่ตรงกัน จึงขอชุดศพดังกล่าว แต่ภรรยาและครอบครัวไม่ยินยอม ในขณะนั้นไม่มีผู้แทนจากองค์กรศาสนา ผู้ปกครองท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่จากสถาบันนิติวิทยาศาสตร์เข้าร่วม [REDACTED] ทำให้ถูกดำเนินคดีในข้อหายุยงปลุกปั่น และขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คดีนี้พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหา แต่ไม่มีการควบคุมตัว ต่อมาพนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีต่อศาลและได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว ซึ่งทำให้บทบาทหน้าที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีความหวาดกลัวและกังวลในการทำกิจกรรม

๑.๒) [REDACTED] ให้ข้อเท็จจริงว่า [REDACTED] ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมเขียนข่าว จัดทำหนังสือ และ [REDACTED] สืบเหตุการณ์การขอรับศพผู้ถูกวิสามัญฆาตกรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่โรงพยาบาลปัตตานี แต่หลังจากนั้นได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจกล่าวหาและดำเนินคดีในข้อหาขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ พนักงานสอบสวนได้สรุปสำนวนการสอบสวนส่งไปยังพนักงานอัยการ โดยพนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว และได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยใช้เงินจากกองทุนราษฎรประสงค์ ๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ในสำนวนการสอบสวนระบุว่า [REDACTED] ยอมรับสารภาพ ทั้งที่ไม่เคยยอมรับสารภาพ ซึ่งคดีนี้มีทนายความให้การช่วยเหลือแล้ว

๑.๓) [REDACTED] ให้ข้อเท็จจริงว่า [REDACTED] ได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดี ๒ ข้อหา คือ คดีความผิดฐานยุยงปลุกปั่นและอั้งยี่ซ่องโจร จากกิจกรรมเสวนาใน [REDACTED] ซึ่งเป็นกิจกรรมของนักศึกษา [REDACTED] โดย [REDACTED] สันติภาพชายแดนใต้ตามกฎหมายว่าจะสามารถเชื่อมโยงกับรัฐสภาหรือพรรคการเมืองอย่างไร มีข้อกฎหมายหรือการดำเนินการใดที่รัฐสภาเข้ามาช่วยเหลือได้ หรือการยกระดับกระบวนการ

เจรจาสนธิภาพ ทั้งนี้ เจตนารมณ์ของนักศึกษาเป็นไปเพื่อเปิดตัว [REDACTED] จึงได้เชิญ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมืองมาผลักดันแนวทางสนธิภาพในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ รวมถึง การลงประชามติจำลองเพื่อให้ทราบว่าการได้มาซึ่งประชามติจะนำไปสู่ทางออกจริงหรือไม่ โดยเจ้าหน้าที่ ของรัฐเห็นว่าการดำเนินคดีในลักษณะนี้อาจยุติการเคลื่อนไหวของนักกิจกรรมได้

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ [REDACTED] ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่เพิ่มเติมว่า คดีขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีการชุดศพนาย ก. เพื่อชั้นสูตรพลิกศพ คดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ ศาลจังหวัดนครราชสีมาได้มีคำพิพากษา ยกฟ้อง [REDACTED] เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ส่วนคดีขัดขวางการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ที่โรงพยาบาลปัตตานี คดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี ของศาลจังหวัดปัตตานี

๑.๔) [REDACTED] หนึ่งใน [REDACTED] กิจกรรมเสวนา [REDACTED] [REDACTED] ให้ข้อเท็จจริงว่า แม้กิจกรรมจะมีเนื้อหาที่อ่อนไหวในพื้นที่ แต่ทุกอย่างยังอยู่ในกรอบของกฎหมาย และทราบถึงข้อจำกัด เหล่านี้ สิทธิในการกำหนดเจตจำนงไม่ใช่เรื่องเดียวกับความต้องการเอกราช และสิทธิของประชาชน ไม่ควรถูกจำกัดหรือถูกกำหนดกรอบ โดย [REDACTED] มีความเชื่อมั่นในระบบรัฐสภาและขอบเขตของ กฎหมาย ซึ่งเป็นการต่อสู้ทางการเมืองแทนการใช้อาวุธ กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นการถกเถียงในเชิงวิชาการ แต่หน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคงกลับมีความเห็นต่างออกไป

๑.๕) [REDACTED] [REDACTED] ให้ข้อเท็จจริงว่า [REDACTED] กิจกรรมเรียกรายเงินเพื่อบริจาคช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิต ในคดีความมั่นคง ซึ่งตามระเบียบของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ได้ให้ การช่วยเหลือเยียวยาเป็นตัวเงิน มีเพียงแนวทางที่จะดูแลในเชิงคุณภาพชีวิตในกรณีที่ไม่มีหัวหน้า ครอบครัว ต่อมากรมสอบสวนคดีพิเศษได้มอบหมายให้คณะพนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา และดำเนินคดี [REDACTED] ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ โดยอ้างว่า [REDACTED] มีพฤติการณ์กล่าวอ้างความเชื่อเกี่ยวกับ “เซฮีด” เผยแพร่ข้อมูลอันเป็นความเท็จผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ เรียกรายเงินจากประชาชนแล้วนำเงินบริจาคบางส่วนไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่ง [REDACTED] ยืนยันว่าไม่เป็นความจริง และต่อมาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการเปิดรับบริจาคโดยให้โอนเงินเข้าบัญชี ของญาติผู้เสียชีวิตโดยตรง

๑.๖) [REDACTED] ผู้ต้องหา ๙ ราย ในคดีอาญาที่ [REDACTED] ของสถานีตำรวจภูธรสายบุรี ให้ข้อเท็จจริงว่า จากกรณีที่มีการชุมนุม ณ [REDACTED] อำเภอสายบุรี

จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ซึ่งก่อนการประชุมได้แจ้งเทศบาลและอำเภอเป็นหนังสือ รวมถึงแจ้งหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงด้วยวาจาเพื่อให้เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแล้ว โดยเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ผู้จัดการชุมนุมเดินทางไปที่โรงแรม ██████████ เพื่อชี้แจงกับรองแม่ทัพภาคที่ ๔ และได้พูดคุยกันอีกครั้งเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๖๕ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรสายบุรี ซึ่งต่อมาช่วงปี ๒๕๖๖ เป็นช่วงที่แม่ทัพภาคที่ ๔ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปติดตามเร่งรัดการดำเนินคดีดังกล่าว และผู้ต้องหาได้รับหมายเรียกจากสถานีตำรวจภูธรสายบุรีช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ โดยพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการแล้ว แต่มีการเลื่อนการส่งฟ้องคดีหลายครั้ง ล่าสุดพนักงานอัยการได้เลื่อนการฟ้องคดีต่อศาลเป็นวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘

๒) ข้อมูลและความคิดเห็นจากพยานบุคคลผู้รับรู้หรือรู้เห็นเหตุการณ์

กิจกรรมการแสดงออก ██████████

๒.๑)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ██████████

██████████ ให้ข้อมูลและความคิดเห็นว่า ██████████ ได้รับรู้เรื่องที่ ██████████ ภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทำกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและอนุรักษ์ วัฒนธรรมมลายูมาโดยตลอด จนได้มีการจัดกิจกรรมขึ้นในช่วงปี ๒๕๖๕ โดยเห็นว่กิจกรรมดังกล่าว เชื่อมโยงสัมพันธ์กับเหตุการณ์สำคัญ ๓ ประการ คือ (๑) การเฉลิมฉลองในช่วงวันสำคัญทางศาสนา “ฮารีรายอ” หรือ “วันอีด” (๒) ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมอยู่ในช่วงเวลาทางการเมือง “การหยุดยั้ง” ระหว่างรัฐบาลไทยกับกลุ่ม ██████████ และ (๓) การประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยความมั่นคงในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดย ██████████ กิจกรรมในปี ๒๕๖๕ พบว่า มีประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจำนวนมาก มีการแต่งกายที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมมลายู และมีการถือสิ่งของ และธงซึ่งเป็นวิถีการปฏิบัติในวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงมีการร้องเพลงภาษามลายูและแสดงคำปฏิญาณ ซึ่งสื่อความหมายในการร่วมแรงร่วมใจและการทำความดีเพื่อสังคม นอกจากนี้มีการทำวันทยหัตถ์ เพื่อสื่อถึงความเคารพซึ่งกันและกัน อีกทั้งในมุมมองทางการเมือง ██████████ เห็นว่า การที่หน่วยงานรัฐ ฝ่ายความมั่นคงดำเนินการทางกฎหมายกับ ██████████ ในความผิดฐานเป็นอั้งยี่และช่องโจร เป็นการใช้นิติสงครามที่จะทำลายบรรยากาศอันดีของการสร้างสันติภาพ การจัดกิจกรรมเป็นไป โดยเปิดเผย เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย และอยู่ในการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่รัฐตลอดเวลา ไม่มีการซ่อนสูมอาวุธหรือความรุนแรง จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดในฐานะเป็นอั้งยี่และช่องโจร ดังนั้น การดำเนินคดีดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการฟ้องปิดปากที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๒.๒)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ██████████

██████████ ให้ข้อมูลและความคิดเห็นว่า ██████████

ในฐานะภาคประชาสังคมที่ทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสิทธิมนุษยชน รวมถึงการช่วยเหลือประชาชน

/กลุ่มเฉพาะ...

กลุ่มเฉพาะ และมีความเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมมลายูมาโดยตลอด รวมทั้งทราบถึงการจัดกิจกรรม [REDACTED] ซึ่งได้ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมอย่างเปิดเผย ทั้งนี้ [REDACTED] กิจกรรมดังกล่าวเมื่อปี ๒๕๖๖ โดยทราบถึงการที่ผู้จัดงานได้พูดคุยหารือกับหน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคง และนำข้อสังเกตจากการจัดกิจกรรมเมื่อปี ๒๕๖๕ มาแก้ไขปรับปรุง โดยเห็นว่าการจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมมลายู ซึ่งไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาหรือความมั่นคง และไม่เห็นด้วยกับการที่หน่วยงานรัฐฝ่ายความมั่นคงรวมถึงพนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับนักกิจกรรมซึ่งใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมและการแสดงออกของประชาชน

๒.๓)

ชื่อมวชน [REDACTED]

[REDACTED] ให้ข้อมูลและความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมมลายู จนกระทั่งกลายเป็นการรวมของภาคประชาสังคมที่ใหญ่ขึ้น [REDACTED] อย่างไรก็ตาม [REDACTED] กิจกรรมในปี ๒๕๖๕ [REDACTED] จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องพบว่า ได้มีหนังสือขออนุญาตจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง และเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ “วันฮารีรายอ” ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมลายู ในการรวมตัวกันเพื่อเฉลิมฉลอง แต่เนื่องจากผู้เข้าร่วมมีความหลากหลายทางการแสดงออกทางความคิด จึงไม่สามารถควบคุมผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเด็ดขาด

๓) ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๓.๑) การชันสูตรพลิกศพถือเป็นพยานหลักฐานทางการแพทย์ที่สำคัญ และมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการดำเนินการในศาลยุติธรรม เนื่องจากสามารถพิสูจน์ความจริงได้ การชันสูตรพลิกศพสามารถสร้างพยานหลักฐานได้ครบ ๓ ประการ คือ พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ

ตามหลักศาสนาอิสลาม การชันสูตรพลิกศพมุสลิมที่เสียชีวิตแบบปกติยอมทำไม่ได้ เนื่องจากหลักศาสนาตั้งอยู่บนพื้นฐานการให้เกียรติและคุ้มครองคุณค่าอันสูงส่งของความเป็นมนุษย์ มนุษย์ในสถานะที่เป็นศพไร้วิญญาณ ศาสนาอิสลามถือว่าเกียรติและความประเสริฐของความเป็นมนุษย์ยังคงมีอย่างสมบูรณ์ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้ตายจะต้องระมัดระวังมิให้กระทบกระเทือนหรือเกิดอันตรายต่อศพ ต้องให้เกียรติศพตามความเหมาะสมภายใต้เจตนารมณ์แห่งอิสลาม แต่กรณีที่มีความจำเป็นต้องชันสูตรพลิกศพเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นบุคคลใดหรือเกิดการฆาตกรรมหรือไม่ เพื่อคลายข้อสงสัยของญาติและประโยชน์ต่อส่วนรวมตามกฎหมายนั้น ในคัมภีร์อัลกุรอานและหะดีษของศาสนทูต ไม่พบการระบุชัดเจนว่าอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ชันสูตรพลิกศพ แต่การชันสูตรพลิกศพมีคุณค่าและความจำเป็นหลายประการ ได้แก่ รักษาสิทธิผู้ตายและนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษเพื่อดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ช่วยวินิจฉัยโรคร้ายหรือโรคระบาดที่อาจเป็นภัยคุกคามต่อชีวิต และพัฒนาด้านการแพทย์เพื่อเยียวยารักษาผู้ป่วย ซึ่งประโยชน์ที่กล่าวมาเป็นเป้าหมายสำคัญ

/ของอิสลาม...

ของอิสลาม นอกจากนี้สำนักจุฬาราชมนตรีให้พิจารณาจากหลักการพื้นฐานว่า ศพจะต้องได้รับการให้เกียรติ แต่ไม่ได้หมายความว่า หลักการนี้จะถูกทำลายเพียงเพราะศพถูกตรวจชันสูตร เนื่องจากการชันสูตรจะทำได้ในสภาวะการณ์เฉพาะกิจเฉพาะกาล เพื่อรักษาชีวิตและผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เอาไว้ มีเป้าหมายเพื่อดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมในสังคม มิได้ทำลายหลักการให้เกียรติแก่ศพแต่อย่างใด ทั้งนี้ แนวคิดดังกล่าวปรากฏตามอัลกุรอาน ซูเราะฮ์ อัล นิซาฮ์ อายะฮ์ ที่ ๕๘^๒ มีความว่า “ความจริงอัลเลาะห์ทรงบัญชาให้พวกเจ้าต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของสิทธิต่าง ๆ และทรงบัญชาให้เจ้ามีความเป็นธรรม เมื่อต้องตัดสินคดีความในหมู่มนุษย์”

๓.๒) สำนักจุฬาราชมนตรีได้พบว่า (วินิจฉัย) หลักการศาสนาอิสลาม เรื่องการชะฮีด^๓ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

(๑) ชะฮีดดุนยา (โลกนี้) และชะฮีดอาคิเราะห์ (โลกหน้า) หมายถึง ชะฮีดที่เสียชีวิตด้วยสาเหตุหนึ่งสาเหตุใดที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการทำสงครามหรือต่อสู้กับผู้รุกราน กดขี่ด้านศาสนาต่อชาวมุสลิม หรือมุ่งร้ายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินของชาวมุสลิม การจัดการกับศพประเภทนี้ให้นำศพไปฝัง ไม่ต้องอาบน้ำศพและไม่ต้องละหมาดให้แก่ศพ

(๒) ชะฮีดอาคิเราะห์เท่านั้น หมายถึง ผู้ที่เสียชีวิตอย่างปัจจุบันทันด่วน เช่น การเสียชีวิตจากกรณีอุบัติเหตุ ภัยพิบัติธรรมชาติ เสียชีวิตด้วยโรคภัยที่ไม่ได้รับการรักษาอย่างทันด่วน เสียชีวิตด้วยสาเหตุปกป้องทรัพย์สินและชีวิตของตนเอง หรือการถูกลอบฆ่าซึ่งฆาตกรอาจเป็นมุสลิมหรือมิใช่มุสลิมก็ได้ หลักการในการจัดการศพประเภทนี้ ให้จัดการเหมือนกับศพของผู้เสียชีวิตในกรณีทั่วไป คืออาบน้ำศพห่อหุ้มศพและละหมาดให้แก่ศพ และนำศพไปฝัง

(๓) ชะฮีดดุนยาเท่านั้น หมายถึง ผู้ที่เสียชีวิตในการทำสงครามกับผู้ปฏิเสธ แต่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์แฉ่งเร้นในจิตใจ เช่น มุ่งหวังในทรัพย์สินสงคราม โอ้อวดความกล้าหาญ ความเก่งกาจ หรือถูกฆ่าตายในขณะที่ทัพ หลักการในการจัดการศพผู้เสียชีวิตประเภทนี้ให้จัดการศพเหมือนผู้เสียชีวิตประเภทที่หนึ่ง คือ ไม่ต้องอาบน้ำศพ ไม่ต้องละหมาดให้แก่ศพ และให้นำศพไปฝัง

/๓.๓) คณะกรรมการ...

^๒ จาก แนวทางการตรวจชันสูตรศพตามกระบวนการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ ตามหลักศาสนาอิสลาม, โดย สำนักจุฬาราชมนตรี และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2558. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

^๓ จาก “ปัจจัยที่มีผลต่อคำพิพากษายกฟ้องในข้อหาเกี่ยวกับความมั่นคง ศึกษากรณีพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้,” การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๘ [redacted] วันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

^๔ จาก หนังสือสำนักจุฬาราชมนตรี ศูนย์บริหารกิจการศาสนาอิสลามแห่งชาติ ที่ สพ. ๐๐๐๑/๔๘๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึง เลขที่การศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิทวา หลักศาสนาอิสลาม

๓.๓) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะที่ ๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเด็นการคุกคามโดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย โดยเฉพาะการฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อปิดปาก กลั่นแกล้ง และหวังผลให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนยุติบทบาทในการเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น หรือที่เรียกกันว่า SLAPP ซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มการใช้รูปแบบ การคุกคามในลักษณะนี้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ พบว่าการดำเนินคดีต่อการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนส่วนใหญ่เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา อาทิ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ทั้งยังทำให้ผู้ถูกดำเนินคดีมีภาระที่จะต้องจัดสรรเวลาและค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินขั้นตอนตามกระบวนการยุติธรรม ในขณะที่ผู้ที่อ้างว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอาจไม่มีภาระดังกล่าว เนื่องจากมีกลไกของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เป็นสาระสำคัญ ได้แก่ การให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอบหมายให้หน่วยงานของรัฐใช้วิธีการชี้แจงข้อเท็จจริงในประเด็นที่ถูกวิจารณ์หรือกล่าวหาเป็นวิธีการแรก และควรใช้มาตรการในการดำเนินคดีเป็นมาตรการสุดท้าย นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาควรเร่งดำเนินการศึกษาเพื่อให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๓ ในกรณีที่เป็นการกระทำโดยสุจริตในกิจการสาธารณะเพื่อป้องกันการฟ้องคดีในลักษณะกลั่นแกล้งหรือการฟ้องคดีที่มีเจตนาโดยไม่สุจริตในทางแพ่งต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

๔) ข้อมูลกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

๔.๑) เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ มีการจัดกิจกรรม [REDACTED] ณ [REDACTED] อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี โดยเป็นการรวมตัวกันของเยาวชนมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ประมาณ ๑๓,๐๐๐ คน จัดโดย [REDACTED] เพื่อต้อนรับศักราชใหม่ของอิสลาม ซึ่งเรียกว่า “ฮิจเราะห์ศักราช” โดยเป็นปีที่ ๑๔๔๔ ทั้งนี้ ในงานมีการแสดง การบรรยาย นิทรรศการ เป็นมหรหรมาขนาดใหญ่ อีกทั้งยังปรากฏภาพถ่ายที่มีการชูธง การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ การทำวันทยหัตถ์ และการร้องเพลงปลุกใจ

/๔.๒) เมื่อวันที่...

๔ จาก “การแสดงอัตลักษณ์มลายู เป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมหรือมโนทัศน์ทางการเมือง,” สำนักข่าว [REDACTED] วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕, สืบค้นจาก [https://www.\[REDACTED\]](https://www.[REDACTED]) เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๗

๔.๒) เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖ [redacted] ได้จัดกิจกรรม [redacted] ณ [redacted] อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งจัดขึ้นเป็นปีที่สอง และถือเป็นวันที่สามหลังจากวันตรุษอีดิลฟิตรี มีเยาวชนมุสลิมเข้าร่วมประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน จากพื้นที่ จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสี่อำเภอของจังหวัดสงขลา ภายในงานผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดง อัตลักษณ์มาลาญผ่านการแต่งกายภายใต้แนวคิด [redacted] ซึ่งก่อนการจัดงานได้มีการพูดคุยกับ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. เพื่อเจรจาหาข้อตกลงร่วมกัน^๖

๔.๓) เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๗ [redacted] กิจกรรม [redacted] ณ [redacted] อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งจัดขึ้นเป็นปีที่สาม เพื่อสื่อสารให้สังคมรับรู้ถึงวัฒนธรรมการฟื้นฟูวิถีการแต่งกายตามอัตลักษณ์มาลาญ และเปิดโอกาสให้ประชาชนและกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้มีพื้นที่สาธารณะเพื่อแสดงออกอย่างสร้างสรรค์^๗

๔.๔) เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัย [redacted] ได้จัดกิจกรรมเสวนาวิชาการ ณ ห้องประชุม [redacted] คณะรัฐศาสตร์ เพื่อเปิดตัวองค์กร [redacted] และมีปาฐกถาพิเศษ [redacted] โดยมีวิทยากรจากองค์กรภาคประชาสังคม และนักการเมือง ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทางการพูดคุยสันติภาพและการทำประชาคมในพื้นที่ รวมถึงการ กลาวแถลงการณ์ [redacted] มีผู้เข้าร่วมเสวนามาจาก ภาคส่วนต่าง ๆ เช่น นักศึกษา ประชาชน ภาคประชาสังคม และนักการเมือง รวมทั้งการถ่ายทอดสด ผ่านเฟซบุ๊ก

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

๓.๑ ประเด็นที่หนึ่ง การที่ผู้ถูกร้องดำเนินคดีกับนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้เป็นการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ (SLAPP) ซึ่งถือเป็นการละเมิดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

/๓.๑.๑ รัฐธรรมนูญ...

^๖ จาก [redacted] เยาวชนชายแดนใต้นับหมื่นรายแต่งชุด-แสดงออกอัตลักษณ์มาลาญ," สำนักข่าว [redacted] วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖, สืบค้นจาก [https://\[redacted\]](https://[redacted])

เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๗

^๗ จาก [redacted] เปลี่ยนภาพจำ...ชุดมลายู," [redacted] วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๗, สืบค้นจาก [https://\[redacted\]](https://[redacted])

เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๗

๓.๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๔^๘ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๙^๙ ได้รับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และสิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออก ซึ่งอาจถูกจำกัดได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่จะต้องสอดคล้องกับหลักความจำเป็นและความได้สัดส่วน (strict test of necessity and proportionality) กล่าวคือ มาตรการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะต้องเป็นมาตรการที่เบาที่สุดเท่าที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งจะต้องมีความสมเหตุสมผลกับเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ

๓.๑.๒ การคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออกเป็นสิ่งสำคัญในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการรับรองในสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และก่อให้เกิดผลดีโดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาสาธารณะ เช่น การตรวจสอบการทำงานที่ของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายตุลาการ ในขณะที่เดียวกันผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการใช้เสรีภาพในการแสดงออกของผู้อื่น ย่อมมีสิทธิที่จะดำเนินคดีกับผู้ที่แสดงความคิดเห็นที่กระทบกระเทือนสิทธิของตนได้ โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็นที่ขัดต่อความจริงและทำให้ผู้อื่นเสียหาย แต่การดำเนินคดีเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะและมีจุดประสงค์เพื่อทำลายแรงจูงใจของผู้ตรวจสอบกิจการสาธารณะ เป็นเครื่องมือบีบบังคับให้ยุติการแสดงข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นในกิจการสาธารณะ โดยไม่ได้ประสงค์ผลประโยชน์หลักจากคดี ย่อมเป็นการดำเนินการที่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกจนเกินสมควรแก่เหตุได้^{๑๐} ซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วยสิทธิและความรับผิดชอบของปัจเจกบุคคล กลุ่มบุคคล และองค์กรของสังคมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ

/ขั้นพื้นฐาน...

^๘ มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ ข้อ ๑๙

๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา รับและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความคิดทุกประเภทโดยไม่คำนึงถึงพรมแดน ทั้งนี้ ไม่ว่าด้วยวาจาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ในรูปของศิลปะ หรือโดยอาศัยสื่อประการอื่นตามที่ตนเลือก

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} จาก “กฎหมายต่อต้านการดำเนินคดีเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ (Anti-SLAPP Law),” วารสารวิชาการสิทธิมนุษยชน (THAILAND HUMAN RIGHTS JOURNAL) ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑),

ขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างสากล หรือปฏิญญาว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยเน้นย้ำถึงสิทธิในการพบหรือชุมนุมกันอย่างสันติ สิทธิในการรับรู้ เสาะหา ได้มา ได้รับ และครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน รวมถึงสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยสันติ^{๑๑}

ทั้งนี้ มักพบว่าสาเหตุในการใช้ SLAPP หรือการฟ้องคดีเพื่อปิดปากเกิดจากการที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้เผยแพร่กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือใช้เสรีภาพในการแสดงออก หรือการแสดงความคิดเห็น การร้องเรียน และการใช้เสรีภาพในการชุมนุมหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่กระทบหรือเป็นอุปสรรคกับการดำเนินนโยบายของรัฐ และมีเป้าหมายเพื่อการตอบโต้ ช่มชู้ ต่อรอง สร้างความหวาดกลัว และความยุ่งยากให้แก่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในการทำหน้าที่ของตน^{๑๒} ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการถูกใช้ SLAPP ดังกล่าว

๓.๑.๓ ตามคำร้องนี้มีการบังคับใช้กฎหมายต่อการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพในการแสดงออก ๒ กิจกรรม ได้แก่

๑) การจัดกิจกรรมการชุมนุมบริเวณ ██████████ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

๑.๑) เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ██████████

กิจกรรมในวันเฉลิมฉลองฮารีรายอหรือวันสิ้นสุดวันถือศีลอดในเดือนรอมฎอน บริเวณ ██████████ โดยการแต่งกายในชุดมาลาเย ซึ่งแสดงถึงอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น และเป็นการเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่มีพื้นที่สาธารณะในการมีส่วนร่วม โดยก่อนการจัดกิจกรรม คณะผู้จัดได้แจ้งเทศบาลและอำเภอเป็นหนังสือ รวมถึงแจ้งหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงด้วยวาจา เพื่อให้เจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก และหลังจากการจัดกิจกรรม คณะผู้จัดยังได้ชี้แจงข้อเท็จจริงของกิจกรรมแก่หน่วยงานฝ่ายความมั่นคง ๒ ครั้ง แต่ต่อมาช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๖๕ ปรากฏว่า กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรสายบุรี เพื่อดำเนินคดีต่อนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

/๙ คน...

^{๑๑} ข้อ ๕ ด้วยจุดประสงค์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน บุคคลทุกคนมีสิทธิโดยลำพังหรือโดยร่วมกับผู้อื่น ในระดับประเทศและระหว่างประเทศในการ

(ก) พบหรือชุมนุมกันอย่างสันติ

ข้อ ๖ บุคคลทุกคนมีสิทธิ โดยลำพังหรือโดยร่วมกับผู้อื่นในการ

(ก) รับรู้ เสาะหา ได้มา ได้รับ และครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวง รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลว่าสิทธิและเสรีภาพเหล่านั้นจะทำให้มีผลในทางกฎหมาย การศาล และการบริหารภายในประเทศได้อย่างไร

ข้อ ๑๒

๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิ โดยลำพังหรือโดยร่วมกับผู้อื่น ที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยสันติเพื่อต่อต้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

^{๑๒} ข้อเสนอแนะที่ ๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๔ เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหรือผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน

๙ คน โดยกล่าวหาว่า การจัดกิจกรรมชุมนุมมีเนื้อหาสอดแทรกการแบ่งแยกความเป็นชาติ ศาสนา มาตุภูมิ และบิดเบือนประวัติศาสตร์ โดยอ้างวัฒนธรรมความเป็นมลายูทำให้เยาวชนและบุคคลทั่วไป ถูกชักนำให้เกิดความสับสนได้ พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดฐานยุยงปลุกปั่น อดัง และช่องโหว่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ มาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๒๑๐ คดีนี้พนักงานสอบสวน ได้สรุปสำนวนการสอบสวนส่งไปยังพนักงานอัยการจังหวัดปัตตานีเพื่อพิจารณาแล้ว

๑.๒) เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์ในวันดังกล่าวเห็นว่า กิจกรรมข้างต้น เป็นการสะท้อนถึงการรวมกลุ่ม ██████████ ในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นเสรีภาพในการ แสดงออกโดยผ่านรูปแบบ วิธีการ และเนื้อหาในการนำเสนอให้เข้าใจถึงบริบทในพื้นที่และความต้องการ ของประชาชนอย่างแท้จริง โดยผู้จัดกิจกรรมได้ขออนุญาตจัดงานจากหน่วยงานท้องถิ่น และเข้าชี้แจง ข้อเท็จจริงต่อหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงถึงเจตนาและวัตถุประสงค์ในการจัดงาน ส่วนการที่มีภาพ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมถือธงในลักษณะที่สุ่มเสี่ยงนั้น ผู้จัดงานได้พยายามเข้าไปห้ามปรามแล้ว เพื่อให้สามารถ จัดกิจกรรมได้ต่อไป ประกอบกับในปี ๒๕๖๖ และปี ๒๕๖๗ ยังมีการจัดกิจกรรมในลักษณะนี้อีก โดยไม่ปรากฏว่าการจัดกิจกรรมมีการใช้กำลังหรืออาวุธ ยุยงปลุกปั่นผู้เข้าร่วมกิจกรรม หรือมีลักษณะ เป็นการปกปิดข้อมูล หรือการกระทำอันมีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือผลกระทบต่อ ความมั่นคงของรัฐ การจัดงานดังกล่าวเป็นการใช้เสรีภาพในการแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น รวมทั้ง เสรีภาพในการชุมนุมหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ จึงสามารถกระทำได้ภายใต้สิทธิและเสรีภาพ ที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ให้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งรักษา ความสงบเรียบร้อยและอำนวยความสะดวก เพื่อรักษาความสมดุลระหว่างความมั่นคงของรัฐกับการใช้ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน

๑.๓) การที่ผู้ถูกร้องดำเนินคดีกับผู้จัดกิจกรรมซึ่งเป็นนักกิจกรรมใน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แม้จะเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายแต่ เมื่อการตรวจสอบไม่พบว่าผู้จัดกิจกรรมมีการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความ สงบเรียบร้อยของประชาชน อีกทั้งผลจากการดำเนินคดีทำให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ภาระในการต่อสู้คดีมากกว่า ๒ ปี นับตั้งแต่เหตุการณ์การจัดกิจกรรมจนถึงวันที่จัดทำรายงานฉบับนี้ ซึ่งต้องแสวงหาพยานหลักฐาน และมีค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินขั้นตอนตามกระบวนการยุติธรรม แต่ผู้ถูกร้องอาศัยกลไกของรัฐในการ กล่าวโทษดำเนินคดี กรณีดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพเกินสมควรแก่เหตุ และเป็นการปิดกั้นการใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะ รวมถึงใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อยุติการเคลื่อนไหวหรือแสดงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในกิจการ สาธารณะ ในชั้นนี้ จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องอาศัยอำนาจจากบทบัญญัติของกฎหมายเป็นเครื่องมือ ในการยับยั้งการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จนเกินสมควรแก่เหตุ

๒) การจัดกิจกรรมเสวนาวิชาการ

๒.๑) สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง (Right to self-determination) ได้รับการรับรองไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑^{๓๓} และความเห็นทั่วไปลำดับที่ ๑๒ (General Comment No. 12)^{๓๔} ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นเรื่อง สิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเองว่า ข้อ ๑ ของกติกาดังกล่าวเป็นการยอมรับว่าบุคคลทุกคนมีสิทธิ ในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง ซึ่งเป็นสิทธิที่สำคัญอย่างมากเพราะการบรรลุสิทธินี้เป็นเงื่อนไขที่ จำเป็นสำหรับการรับประกันและการใช้สิทธิมนุษยชนของปัจเจกบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการ ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้แก่สิทธิเหล่านั้น โดยรัฐภาคีควรอธิบายถึงกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ และทางการเมืองที่ทำให้การใช้สิทธินี้เป็นไปได้

๒.๒) เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ นักศึกษา

กิจกรรมเสวนาวิชาการ โดยผู้เข้าร่วมเสวนามาจากภาคส่วนต่าง ๆ เช่น นักศึกษา ประชาชน ภาคประชาสังคม และนักการเมือง การจัดกิจกรรมดังกล่าวให้นักศึกษาต้องการเปิดตัวองค์กร จึงได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมืองมาผลักดันแนวทางสันติภาพในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมือง ประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรม ประชามติจำลอง ซึ่งต่อมา กอ.รมน.ภาค ๔ สน. เห็นว่า การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำที่กระทบต่อ ความมั่นคงของรัฐ ละเมิดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จึงเข้าร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานี ตำรวจภูธรเมืองปัตตานี เพื่อดำเนินคดีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

/๒.๓) เมื่อพิจารณา...

^{๓๓} ข้อ ๑ วรรคหนึ่ง ประชาชนทั้งปวงมีสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยอาศัยสิทธินั้น ประชาชน จะกำหนดสถานะทางการเมืองของตนเองอย่างเสรี รวมทั้งดำเนินการอย่างเสรีในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตน

^{๓๔} Human Rights Committee, General comment No. 12: Article 1 (Right to self-determination)

1. In accordance with the purposes and principles of the Charter of the United Nations, article 1 of the International Covenant on Civil and Political Rights recognizes that all peoples have the right of self-determination. The right of self-determination is of particular importance because its realization is an essential condition for the effective guarantee and observance of individual human rights and for the promotion and strengthening of those rights. It is for that reason that States set forth the right of self-determination in a provision of positive law in both Covenants and placed this provision as article 1 apart from and before all of the other rights in the two Covenants.

...

4. With regard to paragraph 1 of article 1, States parties should describe the constitutional and political process which in practice allow the exercise of this right.

๒.๓) เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากการจัดกิจกรรมเสวนาวิชาการดังกล่าว เป็นการกระทำในพื้นที่สถาบันการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เป็นการเสวนาทางวิชาการเกี่ยวกับสันติภาพชายแดนใต้ต่อความเชื่อมโยงกับรัฐสภาหรือการเมือง แม้จะปรากฏการจัดกิจกรรมประชามติจำลอง แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งในงานเสวนาทางวิชาการที่กระทำ โดยเปิดเผย การจัดกิจกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก โดยสงบและสันติ เป็นการสร้างพื้นที่ให้นักศึกษา ประชาชน และภาคประชาสังคม เพื่อแลกเปลี่ยน มุมมองต่อการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ และสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง การจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการกระทำที่เป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความแตกแยก หรือความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม

๒.๔) การจัดกิจกรรมประชามติจำลองจึงเป็นการนำเสนอมุมมอง และความคิดของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เชิงวิชาการที่ต้องการสะท้อนถึงสภาพปัญหา วิธีการ และแนวทางการแก้ไขโดยสันติวิธี เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีอัตลักษณ์ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่น ผู้เข้าร่วมย่อมทราบถึงข้อจำกัดที่ต้องอยู่ในขอบเขตของ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยจะต้องไม่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นตามหลักเกณฑ์การใช้สิทธิ และเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองไว้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องได้ร้องทุกข์ดำเนินคดี ผู้จัดกิจกรรมดังกล่าว จึงเป็นการสร้างความหวาดกลัวและความยุ่งยากให้แก่กิจกรรมในการแสดงออก ที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะ กรณีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการจำกัด เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกินสมควรแก่เหตุ

๓.๑.๔ ในประเด็นที่หนึ่งนี้จึงเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายต่อการจัดกิจกรรม การชุมนุมบริเวณ [REDACTED] และการจัดกิจกรรมเสวนาวิชาการหัวข้อ [REDACTED] [REDACTED] เป็นการอาศัยอำนาจจากบทบัญญัติของกฎหมาย เป็นเครื่องมือในการยับยั้งการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้จนเกินสมควรแก่เหตุ การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๒ ประเด็นที่สอง การที่ผู้ถูกร้องดำเนินคดีกับนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ในความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เป็นการกระทำหรือละเลย การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^{๑๕} และกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง^{๑๖} ให้การรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล โดยรัฐมีหน้าที่ต้องดูแลให้มีการปฏิบัติ ตามกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ประกอบกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มิได้สูญสิ้นไป เพราะเหตุแห่งการตาย^{๑๗} ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา^{๑๘} ได้บัญญัติเกี่ยวกับการชันสูตร พริกศพว่า เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตายในระหว่าง อยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานให้มีการชันสูตรพริกศพ นอกจากนี้ ถ้าศพนั้นฝังไว้แล้ว ให้ผู้ชันสูตร พริกศพจัดให้ชุดศพเพื่อตรวจดู เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็น หรือเป็นอันตรายแก่อนามัยของประชาชน ซึ่งตามหลักศาสนาอิสลาม การชันสูตรพริกศพมุสลิมที่เสียชีวิตแบบปกติย่อมกระทำมิได้ เว้นแต่กรณี

/ที่มีความ...

^{๑๕} มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบ พิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

^{๑๖} ข้อ ๑๐

๑. บุคคลทั้งปวงที่ถูกไลดรอนเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความมีมนุษยธรรม และความเคารพ ในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์

ข้อ ๑๗

๑. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการ หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกหลอกลวงและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือลบลู่เช่นนั้น

^{๑๗} From A/HRC/56/56, “Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions,” (p.17) by Morris Tidball-Binz, 2024, United Nations.

^{๑๘} มาตรา ๑๔๘ เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติ หรือตาย ในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน ให้มีการชันสูตรพริกศพ เว้นแต่ตายโดยประหารชีวิตตามกฎหมาย

การตายโดยผิดธรรมชาติ นั้น คือ

- (๑) ฆ่าตัวตาย
- (๒) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย
- (๓) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย
- (๔) ตายโดยอุบัติเหตุ
- (๕) ตายโดยยังมีปรากฏเหตุ

มาตรา ๑๕๓ ถ้าศพนั้นฝังไว้แล้ว ให้ผู้ชันสูตรพริกศพจัดให้ชุดศพเพื่อตรวจดู เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็น หรือเป็นอันตรายแก่อนามัยแก่ประชาชน

ที่มีความจำเป็นเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นบุคคลใด เกิดการฆาตกรรมหรือไม่ เพื่อคลายข้อสงสัยของญาติ
คุณประโยชน์ด้านความปลอดภัย ความเป็นธรรม การป้องกันสังคมจากภัยพิบัติและประโยชน์ต่อส่วนรวม^{๙๙}

๓.๒.๒ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า

๑) เมื่อปี ๒๕๖๕ นักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เข้าร่วม
เป็นคนกลางเพื่อเจรจาระหว่างญาติของผู้เสียชีวิตกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีที่มีการพบศพนาย ก.
โดยพนักงานสอบสวนได้อนุญาตให้ภรรยาและญาตินำศพผู้เสียชีวิตไปประกอบพิธีทางศาสนา ต่อมา
เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตรวจสอบข้อมูลของนาย ก. เพื่อเทียบกับผู้เสียชีวิตแล้วพบว่าสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ
ไม่ตรงกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมีความจำเป็นจะต้องทำการขุดศพเพื่อชันสูตรพลิกศพหรือตรวจพิสูจน์
อัตลักษณ์ แต่เครื่องญาติและประชาชนไม่ยินยอม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถทำการขุดศพนาย ก. ได้
กรณีนี้พนักงานสอบสวนได้กล่าวหาและดำเนินคดีผู้ที่เกี่ยวข้องในข้อหาขุดศพปลุกปั่น และขัดขวาง
เจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ โดยต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดนราธิวาสได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง
นักกิจกรรมเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนราธิวาส ตามคดีหมายเลขดำที่ ██████████ ซึ่งเมื่อวันที่
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗ ศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากเห็นว่าพยานหลักฐานของโจทก์ไม่เพียงพอที่จะ
รับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิด

๒) ส่วนกรณีนักกิจกรรมที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ ณ โรงพยาบาลปัตตานี ในการ
ขอรับศพผู้ถูกวิสามัญฆาตกรรมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นเหตุให้ถูกกล่าวหาและดำเนินคดีในลักษณะ
เดียวกันนั้น พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานีได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนักกิจกรรมเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัด
ปัตตานี ตามคดีหมายเลขดำที่ ██████████ ขณะจัดทำรายงานฉบับนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

๓.๒.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องดำเนินคดีต่อนักกิจกรรมในความผิด
เกี่ยวกับการขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ แม้จะถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอน
ของกระบวนการยุติธรรม แต่สาเหตุเริ่มต้นมาจากการที่พนักงานสอบสวนได้มอบศพนาย ก. ให้แก่ญาติ
และมีการประกอบพิธีทางศาสนาแล้ว การที่เจ้าหน้าที่อ้างเหตุจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบหรือพิสูจน์
อัตลักษณ์ของศพตามกฎหมาย ทั้งที่เจ้าหน้าที่สมควรจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงให้แน่ชัดตั้งแต่ต้นก่อนจะมอบศพให้แก่ญาติผู้เสียชีวิต เพราะเมื่อมีการประกอบพิธีทางศาสนาแล้ว
การขุดศพย่อมกระทบต่อความเชื่อทางศาสนาของญาติผู้เสียชีวิต ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องคำนึงถึงการให้เกียรติ
และคุ้มครองคุณค่าอันสูงส่งของความเป็นมนุษย์ที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด และเมื่อเสียชีวิต ศพก็ยังมีเกียรติ
และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับความเคารพ และได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมเช่นกัน^{๑๐}

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความเชื่อที่แตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมและ

/ศาสนา...

^{๙๙} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๒

^{๑๐} จาก “ความรับผิดชอบทางอาญา กรณีการกระทำความผิดต่อศพ,” (น.40-46), ██████████, ๒๕๕๘,
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), <https://██████████>

ศาสนา เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายความมั่นคงจึงต้องให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวและหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่จำเป็นต่อศพ ประกอบกับเมื่อการตรวจสอบพบว่า ศาลจังหวัดนราธิวาสมีคำพิพากษายกฟ้อง นักกิจกรรมในคดีดังกล่าว เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำความผิดตามฟ้อง จึงยังเป็นการแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายความมั่นคงมุ่งหมายดำเนินคดีเพื่อหวังผลให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนยุติบทบาทในการเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น และเป็นการอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการยับยั้งการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของนักกิจกรรม อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๓ ประเด็นที่สาม การดำเนินคดีกับนักกิจกรรมกรณีการจัดกิจกรรมเรียไรเงินเพื่อรับบริจาคช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิต เป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๓.๑ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ กองปฏิบัติการคดีพิเศษภาค กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้แต่งตั้งคณะพนักงานสอบสวนสืบสวนข้อเท็จจริง กรณี ██████████ จัดกิจกรรมเรียไรเงินเพื่อบริจาคช่วยเหลือญาติผู้เสียชีวิตในคดีความมั่นคง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ โดยกล่าวอ้างความเชื่อเกี่ยวกับ “ชะฮีด”

๓.๓.๒ เมื่อพิจารณาจากกรณีที่สำนักจุฬาราชมนตรีได้พัตวา (วินิจฉัย) หลักการศาสนาอิสลาม เรื่องชะฮีด โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท^{๒๑} แต่ละประเภทผู้เสียชีวิตมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการเสียชีวิตจากสงครามศาสนาตามที่หน่วยงานฝ่ายความมั่นคงเข้าใจเท่านั้น การดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนต่อนักกิจกรรมจึงเกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับหลักการศาสนา แม้พนักงานสอบสวนได้เปิดโอกาสให้นักกิจกรรมสามารถอ้างพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดีได้ แต่การดำเนินคดีดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการปิดกั้นการใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วมในประเด็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะ และใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อยุติการเคลื่อนไหวของนักกิจกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

/๓.๔ นอกจากนี้...

^{๒๑} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๔

๓.๔ นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรเน้นย้ำว่า การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคง ควรคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และต้องจัดพื้นที่ปลอดภัยให้ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและจัดกิจกรรมทราบเท่าที่ไม่กระทบต่อหลักการในรัฐธรรมนูญ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงของประเทศและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการลดความขัดแย้งและความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และลดภาวะที่จะเกิดขึ้นกับผู้ถูกดำเนินคดี จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๘ จึงมีมติ ดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่ผู้ถูกร้องดำเนินคดีต่อนักกิจกรรมที่จัดกิจกรรมชุมนุมบริเวณ [REDACTED] อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และกิจกรรมเสวนาวิชาการ [REDACTED] ณ มหาวิทยาลัย [REDACTED] เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นที่ผู้ถูกร้องดำเนินคดีกับนักกิจกรรมซึ่งเข้าร่วมเจรจากรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำการขุดศพเพื่อชันสูตรพลิกศพที่อำเภอสุโหงปาตี จังหวัดนราธิวาส ในความผิดฐานขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ ประเด็นที่ผู้ถูกร้องดำเนินคดีต่อนักกิจกรรมกรณีการจัดกิจกรรมเรียไโรเงินเพื่อรับบริจาคช่วยเหลือญาติของผู้เสียชีวิต เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๔ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) และ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๔.๑ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑) ให้ตำรวจภูธรภาค ๙ สำนักงานอัยการภาค ๙ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ใช้รายงานผลการตรวจสอบฉบับนี้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินคดีในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

/๒) ให้ กอ.รมน. ...

๒) ให้ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ตำรวจภูธรภาค ๙ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตรวจสอบการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่ที่ปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงออก และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่ที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๔.๒ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ตำรวจภูธรภาค ๙ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องการเคารพหลักสิทธิมนุษยชน แนวทางสันติวิธี และแนวคิดด้านพหุวัฒนธรรม การให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และการแสดงอัตลักษณ์ของชาวมุสลิม รวมถึงการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

๒) ให้ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. และตำรวจภูธรภาค ๙ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะเป็นสถานที่ชุมนุม รวมถึงกำชับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมว่าต้องไม่ขัดขวางหรือรบกวนการชุมนุมที่เป็นไปอย่างสงบโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เพื่อไม่ให้มีการสร้างเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความตึงเครียดโดยไม่มีเหตุจำเป็น

๓) ให้ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ตำรวจภูธรภาค ๙ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ใช้แนวทางสันติวิธีในการปฏิบัติหน้าที่ และใช้มาตรการในการดำเนินคดีเป็นวิธีการสุดท้าย ทั้งนี้ ควรพิจารณานำหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาปรับใช้ในกรณีลักษณะนี้แทนการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักด้วย

๔) ให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ร่วมกับกระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามเฝ้าระวังเหตุการณ์ ประสานงานเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน อำนวยความสะดวกและเปิดพื้นที่ให้ประชาชนใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเสรีภาพในการแสดงออกได้อย่างสันติในที่สาธารณะและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ และติดตามให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกดำเนินคดี รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม

๕) ให้สภาคความมั่นคงแห่งชาติเร่งลดจำนวนพื้นที่ความมั่นคงที่ไม่ปรากฏเหตุการณ์ความรุนแรง และควรใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบังคับแทนกฎหมายพิเศษที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และให้กำหนดนโยบายระดับชาติในการกำกับบริหารงานของ ศอ.บต. และ กอ.รมน.ภาค ๔ สน. โดยเน้นการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการพูดคุย และการปรึกษาหารือของประชาชน และลดเงื่อนไขของความขัดแย้งควบคู่ไปกับการให้หลักประกันสิทธิและความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยของประชาชนจากการก่อเหตุรุนแรง

๖) ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเร่งรัดการตรากฎหมาย ระเบียบ หรือมาตรการเพื่อป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Anti-Strategic Lawsuit Against Public Participation Law: Anti-SLAPP Law) ตั้งแต่ในชั้นการพิจารณาของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ไปจนถึงการพิจารณาในชั้นศาล ให้ครอบคลุมทั้งกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ เพื่อใช้เป็นมาตรการหรือกลไกในการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์
นางปรีดา คงแป้น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์
นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช
นายवलันต์ ภัยหลีกถึ
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

